

ARBETSGIVAREN

Sv. Arbetsgivareföreningen
ca 43.000 ex 42/år

AB Pressurklipp

№ 38.76

102 20 Stockholm 12 Tel. 08/52 03 20

nya böcker

nya böcker

nya böcker

Verkstäderna internationaliseras

■ Produktionsbetingelserna för svensk industri har sedan 1950-talet alltmer kommit att påverkas av att den internationella handeln liberaliserats och att därigenom konkurrensen ökat med tillverkare i andra länder om såväl den inhemska marknaden som världsmarknaden.

I en nyutkommen skrift från Industriens Utredningsinstitut analyserar Lennart Ohlsson hur produktionsriktningen inom den svenska verkstadsindustrin påverkats av handelsliberalisering.

Ohlssons arbete torde vara det mest ambitiösa försök som hittills gjorts att testa den sk faktorproportionsteorin. Studien visar att nästan alla delbranscher inom verkstadsindustrin under 1960-talet förlorade marknadsandelar på den svenska marknaden, men att samtidigt exportens andel av produktionen allmänt steg. Med andra ord internationaliserades den svenska produktionen och kon-

sumtionen av verkstadsprodukter påtagligt.

De olika analyserna av den svenska verkstadsindustrins specialisering på delbranscher och på och inom olika varugrupper 1970 ger ett visst stöd för faktorproportionsteorin samt för antagandena att Sverige hade komparativa fördelar 1970 på kapital- och yrkesarbetareintensiv produktion. Något stöd erhålls däremot inte för antagandet att Sveriges faktorutrustning gav landet komparativa fördelar 1970 på teknikerintensiv produktion. Resultaten är dock inte helt entydiga och faktorproportionsteorins förklaringsvärde är tämligen lågt.

Författaren har sedan studerat utvecklingstendenserna 1960—70 i svensk export och import av verkstadsprodukter och funnit en systematisk tendens till ökad specialisering på sådana delbranscher på vilka Sverige inte hade specialiserat sig 1960 och minskad inriktning på så-

dan produktion som landet 1960 var starkt inriktad på.

I utredningen prövas olika förklaringar till det förändrade specialiseringsmönstret under 1960-talet: tull-sänkningar, förändringar i produktionstekniken, en förbättrad anpassning till Sveriges komparativa fördelar samt en förändring av Sveriges komparativa fördelar. Resultaten av analyserna tyder på att förklaringen till utjämningen eller omkastningen i specialiseringsmönstret kan vara en genomgripande förändring av den svenska faktorutrustningen och därmed av de komparativa fördelarna. 1960 års delbranschspecialisering på kapitalintensiv produktion försvann fram till 1970 samtidigt med att specialiseringen ökade på tekniker- och yrkesarbetarintensiva delbranscher. Denna utveckling medförde en yrkesarbetarintensiv specialisering 1970.

Ett annat resultat är att specialiseringen minskade ju högre marknads-tillväxttakten 1960—70 var för delbranscherna. Resultatet är något förvånande. Ett högt utvecklat industriland som Sverige brukar anses ha komparativa fördelar på nya produkter i snabb tillväxt. Senare studier av etableringsbeteendet och tillväxten i existerande företag i verkstadsindustrin har dock också visat att en stor del av expansionen i snabbväxande branscher sugs upp, dels av nya företag, dels av import. Existerande företag har i ökad utsträckning koncentrerat sin verksamhet till långsamt växande produktområden.

GUNNAR DU RIETZ

Ohlsson, Lennart: *Svensk verkstadsindustris internationella specialisering*, Industriens Utredningsinstitut, ca 60 kronor exkl moms, 388 sidor. (Distribution: Almquist & Wiksell International).